

Kulturplan 2024–2025

Tjörns kommun

Kultur- och fritidsförvaltningen
Eva Persson
2024-02-14

Innehåll

1	Inledning och utgångspunkter	5
1.1	Regionalt och nationellt sammanhang.....	5
1.2	Vision och mål	6
1.3	Demokratiska förhållningssätt.....	6
1.4	Samverkan över gränser	6
1.5	Samverkan med lokala aktörer	7
2	Nya förutsättningar under strategiperioden	9
2.1	Sundsby säteri	9
3	Kulturplanens struktur	10
3.1	Utvärdering och uppföljning.....	10
3.2	Begrepp	10
4	Samhällspolitisk dimension	12
5	Kulturpolitisk dimension	14
6	Konstpolitisk dimension	16

1 Inledning och utgångspunkter

Tjörns kulturplan 2024–2025 tar sin utgångspunkt i *Kulturpolitisk strategi för Tjörns kommun 2014–2025* och följer den struktur som finns där. Den kulturpolitiska strategin antogs av kommunfullmäktige 14 juni 2014.

Under perioden 2015–2025 produceras fyra kulturplaner. Detta blir den fjärde.

Kulturplanen beskriver målarbetet och behovet av insatser med allmänskulturen på Tjörn. Den förhåller sig också till kommunens *Strategi för en hållbar natur- och kulturturism*.

Kulturplanen ska samverka med Tjörns kommuns arbete med Agenda 2030 och Barnkonventionen.

I planeringsarbetet samverkar förvaltningen för att skapa en helhet kring kulturen på Tjörn.

När det gäller andra kulturverksamheter som bibliotek, kulturskola och kultur i skolan finns andra styrdokument:

- Handlingsplan för samordnad och stärkt barn- och ungdomskultur
- Biblioteksplan
- Kulturmiljöprogram
- Handlingsplan för friluftsliv

1.1 Regionalt och nationellt sammanhang

Kulturpolitisk strategi för Tjörns kommun har gällt sedan 2015. Den reviderade planen anpassas delvis till aktuellt språkbruk och nya förutsättningar för arbetet.

Kulturplan 2024–2025 förhåller sig till Västra Götalands kulturstrategi och kulturplan 2024–2027.

Kultur- och fritidsförvaltningen på Tjörn är representerad i de delregionala och regionala nätverk och arbetsgrupper som är upparbetade. Samarbete mellan kommunerna inom GR-området och samverkan med Västra Götalandsregionens kulturförvaltning ska stärkas ytterligare under de kommande två åren. Samverkan kan ske genom gemensamma utvecklingsinsatser och särskilda spetsprojekt.

Möjliga samarbeten med regionens högskolor, universitet och andra utbildningssamordnare undersöks under perioden.

Nationellt fortsätter Tjörns kommun att som tidigare bjuda in och samverka med myndigheter inom kultursektorn.

1.2 Vision och mål

Övergripande vision för Tjörns kommun:

Tjörn 2035 är en åretruntlevande ö för livets alla faser. Företagsamhet, småskalighet och närhet är våra kännetecken. Havet, det öppna landskapet och kulturen är våra unika värden.

Möjligheternas ö är samlingsbegreppet för Tjörns utvecklingsambitioner. Möjligheterna skapas genom förutsättningarna på Tjörn och genom ökad närhet till en växande och dynamisk Göteborgsregion. Ordet möjligheter handlar ytterst om en livsmiljö där varje individ kan utveckla sina ambitioner, idéer och drömmar.

Kulturpolitisk vision:

Konst och kultur ska genomsyra hela Tjörn.

Tjörns kommuns kulturpolitiska mål 2025 är att

- Tjörn ska vara en av Sveriges mest attraktiva kulturkommuner
- kulturen på Tjörn ska leva året om
- kultur ska utgöra en självklar del av all kommunal planering och verksamhet.

1.3 Demokratiska förhållningssätt

Tjörns kommun ska sträva efter att perspektiv på jämställdhet, mångfald och tillgänglighet synliggörs i de verksamheter och projekt som genomförs. Det innebär att kultur- och fritidsnämnden kritiskt granskar sin egen verksamhet samt utgår från nationella och internationella rekommendationer som finns inom dessa områden. Det innebär också att kultur- och fritidsnämnden och dess förvaltning uppdaterar sig kring tendenser och trender som pågår i omvärlden.

Kultur- och fritidsförvaltningen fortsätter att utveckla former för medborgarinflytande genom metodiskt arbete med till exempel Cultural planning-metoden.

1.4 Samverkan över gränser

En bred samverkan över förvaltningsgränser och med andra parter förutsätts. Kultur- och fritidsförvaltningen ska utveckla sin roll som rådgivande och kunskapsbärande part för förvaltningar och bolag. Ökat samarbete med andra delar av organisationen behövs för att skapa kvalitet i de kulturinsatser som genomförs eller planeras, inte minst när det handlar om att utveckla ett lokalt arbetssätt kring politikområdet *Gestaltad livsmiljö* samt EU:s initiativ *New European Bauhaus*.

En ökande och utvecklingsorienterad samverkan med förenings- och kulturliv fordras för att kunna nå uppsatta mål och ambitioner. Det rika föreningslivet, hel- eller delårsbosatta konstnärer, kreativa organisationer och näringar, hembygdsrörelsen och studieförbunden utgör en ryggrad i detta arbete. I närhet till och i samverkan med de nätverk och grupper som finns och uppstår ska kommunen stötta, inspirera och möjliggöra.

1.5 Samverkan med lokala aktörer

Nordiska Akvarellmuseet har stor betydelse för Tjörn. Här visas akvarellkonst i världsklass som ger en attraktionskraft till hela Tjörn. Ända sedan museet öppnade 2000 har en nära samverkan mellan kommunen och museet varit avgörande för både museets och kommunens utveckling. Genom museet får kommunens kulturverksamhet också en regional, nationell, nordisk och internationell lyskraft vilket ytterligare kan förstärkas de kommande åren genom gemensamma projekt. Det är av yttersta vikt, både för möjligheterna att attrahera nya inflyttare och skapa livskvalitet för boende och besökare, att samarbetet mellan kommunen och museet utvecklas ännu mer under perioden.

Skulptur i Pilane är en viktig fristående konstaktör på Tjörn, inte minst som ett attraktivt besöksmål inom kulturturism. Här visas samtida skulpturer i ett historiskt kulturlandskap – en naturens egen konsthall. Ett fortsatt samarbete som formaliseras är önskvärt de kommande åren. Även fornminnesplatsen Pilane gravfält behöver lyftas i detta sammanhang.

Pater Noster – Ett hem vid horisonten är en relativt ny kulturaktör som på kort tid stärkt varumärket Pater Noster som besöksmål. Främst för rekreation men även för kulturarvs- och konststupper.

Trion Nordiska Akvarellmuseet, Pilane Skulpturpark och Pater Noster – Ett hem vid horisonten ingår i det gemensamma samarbetet Tjörn – Island of Art. Västsvenska turistrådet ingår i samarbetet som leds av Tjörns kommun. Tjörn – Island of Art har blivit ett varumärke som håller internationell lyskraft och samarbetet möjliggör för invånare och besökare att möta konst i världsklass. Arbetet med att både bevara och utveckla samarbetet behöver fortsätta, och kommunens roll förtydligas, under kommande åren.

Egnahemsfabriken är en kulturaktör som är viktig både som innovationsplattform inom arkitektur och hållbarhet, som besöksmål och som integrationsplattform för unga. Verksamheten har på kort tid

blivit känd, och erkänd, både regionalt och nationellt. 2023 fick Egnahemfabriken Tjörns kommuns Hållbarhetspris samt pris som Årets Landsbygdsutvecklare av organisationen Hela Sverige ska leva. Ett utvecklat samarbete de kommande åren är önskvärt.

2 Nya förutsättningar under strategiperioden

Under slutet av förra planperioden genomfördes en omorganisation inom kultur- och fritidsförvaltningen. Avdelningen kultur och turism bildades där också Sundsby säteri ingår.

2.1 Sundsby säteri

Sundsby säteri, som drivs av kultur- och fritidsförvaltningen, är ett av kommunens mest attraktiva besöksmål. Platsen ska fortsätta utvecklas som ett natur- och kulturarvscenter och som en plats för lärande och välbefinnande. Detta genom varsamt bevarande och hållbar utveckling av platsen med egna arrangemang och arrangemang i samverkan med externa parter. Verksamheten bedrivs utifrån ett helårsperspektiv, vilket stärker kulturlivet, föreningslivet samt destinationen ur ett turismperspektiv.

3 Kulturplanens struktur

Kulturplanen är liksom den kulturpolitiska strategin indelad i tre dimensioner: den samhällspolitiska, den kulturpolitiska och den konstpolitiska. I varje dimension finns ett antal utvecklingsområden som är direkt hämtade från den kulturpolitiska strategin.

Inom varje område finns en beskrivning av nuläget (2024) i relation till möjlig måluppfyllelse inför 2025. Graderingen visar på om kultur- och fritidsförvaltningens ledningsgrupp upplever att arbetet med målet för området är bra, godtagbart eller om insatser krävs. Färgerna grön, gul och röd används för att visualisera detta.

Varje område innehåller ett förväntat antal insatser för de kommande tre åren samt en beskrivning av vilka särskilda prioriteringar som behöver göras för att nå de övergripande målen i kulturstrategin.

Insatserna bryts ner i verksamhetens årliga aktivitetsplan. För att uppnå de kvalitativa målen i den kulturpolitiska strategin kan antal aktiviteter komma att omprioriteras i de årliga aktivitetsplanerna. Kvalitet kan därför prioriteras framför kvantitet.

3.1 Utvärdering och uppföljning

Kontinuerliga uppföljningar görs årligen via aktivitetsplan och budgetuppföljning.

3.2 Begrepp

Konst – avser alla konstformer; bild och form, scenkonst, musik, litteratur, slöjd och hantverk, film och digitalt berättande.

Gestaltad livsmiljö – är ett politikområde (Kulturdepartementet 2018) som innefattar helhetsgrepp kring arkitektur, form och design, men också konst, historiska sammanhang och sociala värden. Det handlar om att bygga hållbara samhällen och livsmiljöer, för nuvarande och kommande generationer, med människan i fokus. Samhällen där människor trivs, möts och utvecklas.

Kultur – utgörs såväl av en estetisk dimension med olika konstformer som vårt sätt att leva; våra traditioner, vårt kulturarv, våra fritidssysslor, vårt etniska ursprung, våra genusfrågor samt de sociala grupperingar och socioekonomiska system vi ingår i.

Cultural planning – är en metod för att synliggöra en plats kulturella kvaliteter i förhållande till offentlig planering och utveckling.

New European Bauhaus – är EU:s initiativ, som en del i förverkligandet av den europeiska strategiagendan Green New Deal, och vill bidra till en samhällsutveckling byggd på inkludering, mångfald, tillgänglighet, hållbarhet, kreativitet och innovation där estetiska värden är viktiga.

Yrkesverksam konstnär – är en person vars huvudsakliga syssla utgörs av konstnärligt arbete.

Kulturell näring – är en näring vars huvudsakliga innehåll består av konstnärliga produkter och tjänster; den har inte vinst som huvudsakligt syfte.

Kreativ näring – är en (ofta tjänstebaserad) näring som relaterar till konstnärligt arbete men sker i ett kommersiellt syfte; hit räknas besöksnäringar, gröna näringar, media med mera.

Artist in residence – är en verksamhet där konstnärer får möjlighet att bo och verka under en tidsbegränsad period i en annan miljö än sin vanliga.

4 Samhällspolitisk dimension

Den samhällspolitiska dimensionen tar ett grepp om hela samhället. Genom att tillsammans identifiera Tjörns själ, platser och miljöer samt ta tillvara och utveckla kulturella resurser skapas möjligheter för gränsöverskridande strategiskt utvecklingsarbete.

Område	Mål	Nuläge	Tvåårigt måltal	Prioriteringar 2024–2025
Samhällsplanera med kulturella förtecken	Kulturella resurser ska tas tillvara i förvaltningens arbete, utifrån Cultural planning-metoden		6 insatser	<ul style="list-style-type: none"> – Arbeta med Cultural planning- metoden inom området Gestaltad livsmiljö – Internutbilda personal om Cultural planning-metoden – Vara en aktiv part i kommunens platsutveckling
Tjörns kommun är mer än en ö	Kunskap om omvärldsfrågor inom konst- och kulturom-rådet ska öka både internt och externt		6 insatser	<ul style="list-style-type: none"> – Offentliga föreläsningar – Utbildningsinsatser för nämnd – Utbildningsinsatser för personal
	Befintliga samverkansprojekt ska stärkas och nya utvecklas inom kulturområdet – lokalt, delregionalt, regionalt, nationellt och globalt		10 projekt	<ul style="list-style-type: none"> – Samverka med regionala festivaler – Samverka i delregionala och regionala projekt – Välkomna nationella och internationella projekt
Skapa bredd, inflytande och mångfald	HBTQ-personers acceptans, delaktighet, inflytande och medbestämmande ska stärkas		1 insatser	– Arbeta med att förnya den HBTQ-certifiering av kultur- och fritidsförvaltningen, som gjordes 2021, inför ny certifiering 2025
	Mötesplatser för samtal kring samhälle och kultur ska utvecklas och stärkas		10 aktiviteter	<ul style="list-style-type: none"> – Fortsätta arrangera och utveckla publika föreläsningar som Perspektiv – Involvera målgrupperna i ett tidigt skede i planeringen av aktiviteter.

Ta vara på det unika	Kunskapen om Tjörns historiska och nutida kulturvärden ska öka		9 insatser	<ul style="list-style-type: none"> – Stärka samverkan med kulturföreningar – Sprida kunskap om Tjörns kulturella värden genom digitala kanaler – Ta fram aktiviteter som synliggör det immateriella kulturarvet
Kombinera för ökad attraktionskraft, livskvalitet och hälsa	Kombinationen kultur och hälsa ska utvecklas		3 insatser	<ul style="list-style-type: none"> – Samverka i projekt i med andra förvaltningar – Inspirera idrotts- och kulturföreningar att samverka kring projekt – Föra dialog med kommunens folkhälsostateg
	Kulturaktiviteter i landskapet ska utvecklas		15 insatser/ projekt	<ul style="list-style-type: none"> – Erbjudna aktiviteter och arrangemang som lyfter fram kombinationen konst, kultur och natur

5 Kulturpolitisk dimension

Den kulturpolitiska dimensionen har ett tydligt medborgarperspektiv och handlar framför allt om boendes och besökares möjligheter att tillägna sig, utveckla och skapa konst och kultur på Tjörn året om. Här finner vi föreningsliv, kulturarv, kultur för barn, unga och äldre, kulturturism, lärande med mera.

Område	Mål	Nuläge	Treårigt måltal	Prioriteringar 2024–2025
Utveckla mötesplatser för kulturella och kreativa näringar	Forum och mötesplatser för kulturella och kreativa näringar ska skapas		4 insatser	– Genomföra särskilda insatser för att stärka KKN och platsutveckling, i samverkan med avdelningen för turism
Arrangemang med bredd och spets under hela året	Arrangemangsverksamheten ska utvecklas med både bredd och spets under hela året, för såväl kommuninvånare som besökare		10 insatser	– Skapa modiga och innovativa mötesplatser, scener och arrangemang – Tålmodigt utveckla kulturprogram i nära samverkan med föreningsliv, organisationer och privata aktörer, såväl som en programverksamhet som spänner över hela året och över hela kommunen
Kultur för, av och med barn och unga	Barn och ungas delaktighet och kreativitet ska öka		6 insatser	– Skapa kulturaktiviteter för barn och unga i samverkan
	Unga vuxnas möjligheter till aktiviteter, arrangemang och självorganisering ska stödjas		4 insatser	– Fokusera särskilt på insatser för unga vuxna
Ökad livskvalitet för alla	Samarbetet mellan kommunen och kulturföreningar /studieförbund ska öka		11 insatser	– Öka kulturföreningarnas möjligheter att synliggöra och profilera sina verksamheter
	Konst och kultur på äldreboendena ska utvecklas		6 insatser	– Utveckla workshops för skapande verksamhet – Genomföra dialoger för att ta fram en planering utifrån de boendes önskemål
Kulturturism och tillväxt	Kulturturismen ska utvecklas, via Tjörn som kulturkommun		3 insatser	– Samverka mer externa kulturaktörer.

				– Öka kännedomen om kommunens kulturella profil
--	--	--	--	---

6 Konstpolitisk dimension

Den konstpolitiska dimensionen är främst inriktad på professionell konstnärlig verksamhet, det vill säga de olika konstformernas och konstutövarnas förutsättningar och möjligheter till utveckling. Bild och form, scenkonst, musik, litteratur, slöjd och hantverk, film och digitalt berättande, ingår i begreppet konst.

För att lyfta de olika konstarterna arbetar kultur- och fritidsförvaltningen med olika temaår där konstarterna lyfts särskilt.

Område	Mål	Nuläge	Treårigt måltal	Prioriteringar 2024–2025
Tjörn en konst-kommun i världsklass	Tjörn ska fortsätta utvecklas som en plats för konst i världsklass		6 insatser	<ul style="list-style-type: none"> – Erbjudna unika och professionella upplevelser kring konstformerna – Undersöka möjligheter för att initiera program för Artist in residence
	Attraktionskraften i Tjörn som konst-kommun ska synliggöras och öka		6 insatser	<ul style="list-style-type: none"> – Samverka ytterligare kring gemensamma marknadsföringsinsatser – Erbjudna träffar med kulturella och kreativa näringar
Låt konsten få ta plats!	Offentliga miljöer och platser med konstnärligt, spetsigt innehåll ska utvecklas och stärkas		6 insatser	<ul style="list-style-type: none"> – Utveckla arbetet utifrån riktlinjer för konst i offentlig miljö – Implementera begreppet Gestaltad livsmiljö i utvecklingsarbetet
	Barn och ungas möjligheter att uppleva och själva skapa konst ska öka		6 insatser	Insatserna ska genomföras i förvaltningsövergripande samverkan samt i samverkan med civilsamhällets aktörer
Konstnärer – en viktig tillgång för Tjörn	Yrkesverksamma (inom alla konstformer) konstnärers möjligheter att bo och verka på Tjörn ska öka		3 insatser	<ul style="list-style-type: none"> – Stärka och supporta möjligheter till självorganisering – Se över kommunens förutsättningar för utställningsverksamhet samt presentations-möjligheter för yrkesutövande konstnärer – Erbjudna tillfälliga verksamhets- och repetitionslokaler